

EXPAK

AT.HU

Österreichisch-Ungarische ExpertInnenakademie
Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia

Workshop jegyzőkönyv

Az EU által támogatott munkaerőpiaci és foglalkoztatási projektek: tapasztalatok, eredmények és kihívások

A szeminárium célja: szakmai tapasztalatcsere az EU által támogatott munkaerőpiaci projektek teljes megvalósulási folyamatáról Magyarországon, Ausztriában és az EU más tagállamaiban, - kezdve a pályázati kiírástól, a pályázat benyújtásától a (köz)beszerzéseken és szerződéskötéseken keresztül a kivitelezésig, elszámolásig, dokumentációig és értékelésig. A megvitatandó témák középpontjában az áll, hogy lehetne-e és hogyan az eljárási folyamatokat rugalmasabbá tenni.

IDŐPONT 2010. november 29. : 10:00 – 17:30 óra
2010. november 30. : 09:00 – 12.30 óra

HELYSZÍN Hotel Írottó Kőszeg
9730 Kőszeg, Fő tér 4.

MODERÁCIÓ Szatmári József, Pálfy József

NYELV német, magyar; szinkrontolmácsolás

TEILNEHMERINNEN / RÉSZTVEVŐK

NAME / NÉV	ORGANISATION / SZERVEZET	E-MAIL
Breithofer Manfred	AMS Burgenland, Stv. Landesgeschäftsführer / tartományi ügyvezető-helyettes	manfred.breithofer@ams.at
Cseh Anasztázia	NYDRMK, Projektleiterin/projektvezető	CsehAnasztazia@LAB.HU
Doktoricsné Machinek Krisztina	NYDRMK Szombathely, Projektmitarbeiterin/ projekt munkatárs	Doktoricsne@LAB.HU
Dominek Judit	NYDRMK Szombathely, PR Pressereferentin/ sajtó munkatárs	Komondine@LAB.HU
Draxl Petra	Abteilungsleiterin VI/9 - ESF, Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz / Ausztria Munkaügyi, Szociális és Fogyasztóvédelmi Szövetségi Minisztériuma – VI/9 ESZA osztályvezetője	petra.draxl@bmask.gv.at
Eglseer Thomas	L&R Sozialforschung, Projektkoordinator / projektkoordinátor	eglseer@lrsocialresearch.at
Farkasné Ladocsi Zsuzsa	NYDRMK stv. Abteilungsleiterin, Referentin für EU Programme /osztályvezető-helyettes EU-s program referens	Fladocsi@LAB.HU
Fucinné Dorner Anikó	NYDRMK Dienststelle Kőszeg – Leiterin/Kirendeltségvezető	F-aniko@LAB.HU
Guckler Gernot	Chauffeur / gépkocsivezető	
Besenyői Ákos	Techniker/Technikus	info@h-conference.hu
Hegyí László	NYDRMK – KSZK Zalaegerszeg – Dienststelle und Servicezentrum/Direktor - Igazgató	HegyíL@LAB.HU
Kainz Martin	AMS Wien Landesgeschäftsstelle, Abteilungsleiter / AMS Bécsi Tartományi Ügyvezetőség, osztályvezető	martin.kainz@ams.at
Káncz Csaba	Europäische Kommission, Kabinettsrat / Európai Bizottság, tanácsos	Csaba.Kancz@ec.europa.eu
Kelemen Attila	Dolmetscher/tolmács	attila.kelemen@gmail.com
Kiss Csaba	Nationale Entwicklungsagentur – Fachkoordinator/ NFÜ szakterületi koordinátor	csaba.kiss@nfu.gov.hu
Kiss Gyula	NYDRMK – TÁMOP Projektleiter/projektvezető	KissGy@LAB.HU
Mészárosné Németh Lívia,	NYDRMK Stv. Generaldirektorin/főigazgató-helyettes	MESZAROSNELIVI@LAB.HU
Molnár Máté	Produktionsschule Zalaegerszeg, Direktor/Termelőiskola Zalaegerszeg, programigazgató	termeloiskola@zelkanet.hu

NAME / NÉV	ORGANISATION / SZERVEZET	E-MAIL
Németh Tamás	NYDRMK Győr, Dienststellenleiter/ kirendeltség-vezető	NemethT@lab.hu
Németh Zsolt	NYDRMK Szombathely KSZK – Dienststelle und Servicezentrum Igazgató - Direktor	NemethZs@LAB.HU
Pálfy József	NYDRMK Zentralstelle, Projektkoordinator / NYDRMK Régióközpont, projektkoordinátor	PalfyJ@LAB.HU
Pölöskei János	NYDRMK Nagykanizsa KSZK - Dienststelle und Servicezentrum/Igazgató - Direktor	PoloskeiJ@LAB.HU
Rimányiné Somogyi Szilvia	NYDRMK Generaldirektorin /Főigazgató	RIMANYINE@LAB.HU
Rodler Tamás	NYDRMK Szombathely Zentralstelle Osztályvezető/Abteilungsleiter	RodlerT@LAB.HU
Schwarzmayr Eva	TRENDWERK Burgenland, Projektleiterin/projektvezető	eva.schwarzmayr @trendwerk.at
Simon Józsefné	NYDRMK Szombathely KSZK – Dienststelle und Servicezentrum Osztályvezető/Abteilungsleiterin	s-jutka@lab.hu
Szatmári József	NYDRMK, Abteilungsleiter für internationale Angelegenheiten/nemzetközi osztályvezető	SzatmariJ@lab.hu
Szombath Valéria	NYDRMK, Referentin für internationale Angelegenheiten/nemzetközi referens	szombathv@lab.hu
Takács Veronika	Dolmetscherin/tolmács	vtakacs65@gmail.com
Temesszentandrás Judit Priscilla	Ministerium für nationale Wirtschaft - Hauptabteilung für Beschäftigungsmaßnahmen, Projektmanagerin / Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatási Programok Főosztály Tervezési és Monitoring Osztály Projektmenedzser	judit.temesszentandrasi@ngm.gov.hu
Tóth Zsuzsanna	Ministerium für nationale Wirtschaft - Hauptabteilung für Beschäftigungsmaßnahmen, Finanzreferentin / Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatási Programok Főosztály Tervezési és Monitoring Osztály, pénzügy főreferens	zsuzsanna.toth@szmm.gov.hu.
Tódor Gábor	NYDRMK, Referent für internationale Angelegenheiten/nemzetközi referens	todorg@lab.hu

NAME / NÉV	ORGANISATION / SZERVEZET	E-MAIL
Török Zoltán	NYDRMK Győr KSZK – Dienststelle und Servicezentrum, Direktor / igazgató	TorokZ@LAB.HU
Vass Péter	NYDRMK - Stellv. Generaldirektor/Főigazgató-helyettes	VassP@LAB.HU
Virágh Péter	VÁTI Büroleiter/Irodavezető	viragh@vati.hu
Willsberger Barbara	L&R Sozialforschung / L&R Szociális Kutatóintézet Projektmenedzser - Projektmanagerin	willsberger@lrsocialresearch.at
Kastler Johann	AMS Mattersburg RGS Leiter - vezető	johann.kastler@ams.at
Themel Koi	BMASK - Ausztria Munkaügyi, Szociális és Fogyasztóvédelmi Szövetségi Minisztériuma	Koi.Themel@ bmask.gv.at
Murai Szabolcs	Szombathelyi TV	muszab@freemail.hu
Vass Szilárd	Szombathelyi TV	vass68@ chello.hu
Filipic Johann	AMS Burgenland	

Rimányiné Somogyi Szilvia, a Nyugat-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ főigazgatója köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémiának immáron évtizedes hagyománya van, amelynek keretében sokat tanultunk és hozzájárultunk a munkaerő-piaci politika alakításához. A határmenti munkaerő-piaci politika összehangolása az eddigiekben is súrlódásmentesen történt, és bízunk abban, hogy a 2011. évi nagy kihívás, a szabad munkavállalási korlátozások teljes feloldása sem fog különösebb problémát okozni. A munkaerő-piaci politika további összehangolása még fontosabbá válik, hiszen úgy Ausztriában, mint Szlovákiában és Magyarországon szinte azonosak a hiányszakmák, s ennek megfelelően kell kezelni a minőségi munkaerők mozgását.

Nagyon fontos a szeminárium témája is, hiszen az EU támogatások eljárásai nem csak az egyes tagországok között, hanem az egyes programokat tekintve egy országon belül is különbözőek.

Az AMS Burgenland részéről **Manfred Breithofer** ugyancsak kiemelte az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia szerepét a határmenti munkaügyi együttműködés fejlesztésében. Az EU támogatások felhasználást illetően Ausztria meglehetősen rugalmas és átlátható eljárást vezetett be, de számukra is kihívás az EU és a nemzeti szabályozások összehangolása.

Előadások

Az EU által támogatott munka-erőpiaci projektek döntési rendszere Ausztriában: Status quo és kihívások

Petra Draxl, Ausztria Munkaügyi, Szociális és Fogyasztóvédelmi Szövetségi Minisztériuma

1. Az ESZA szervezete és döntési struktúrája

Ausztriában a Munkaügyi, Szociális és Fogyasztóvédelmi Szövetségi Minisztériumban (BMAK) található a 3 ESZA hatóság: az irányító hatóság és az igazoló hatóság a VI. sz. – Munkaerőpiaci Főcsoportnál külön-külön osztályon, az ellenőrzési hatóság pedig az I. sz. Főcsoportnál.

A konkrét projektmegvalósítás a közreműködő szervezeteken keresztül történik: ezek pedig a Munkaerőpiaci Szolgálat (AMS), a Munkaügyi, Szociális és Fogyasztóvédelmi Szövetségi Minisztérium IV. sz. Főcsoportja (szellemi és testi fogyatékkal élő személyek munkaterület), az Oktatási Minisztérium (élethosszig tartó tanulás munkaterület) és a 8 szövetségi tartomány. Az irányító hatóság saját maga csak nagyon kevés projektet hajt végre.

Ausztriában 1995 óta, tehát az EU csatlakozás óta az ESZA eljárásokat erősen decentralizált rendszer jellemzi. Az ESZA programok végrehajtását úgy alakították ki, hogy azok szorosan kapcsolódnak a nemzeti támogatási és végrehajtási struktúrákhoz. Természetesen vannak közös alapszabályok az ESZA számára, mint a támogatható költségek, vagy a kiválasztási szabályok, de azok olyan tágan értelmezettek, és olyan szoros összhangban állnak a nemzeti szabályozással, hogy visszatükrözik az ausztriai decentralizált rendszert.

Minden közreműködő szervezetnek megvan a saját logikája szervezeten belül és a döntéshozásban. Így területi értékelési felhívások vannak: az Oktatási Minisztériumban felnőttképzési témakörben, valamint a tartományokban a területi foglalkoztatási paktumok (TEP) bevonásával. Az AMS és az Oktatási Minisztérium illetékességében az ösztöndíj-támogatási program programfinanszírozási keretben történik, azaz a közreműködő szervezet dönti el, hogy melyik projekt részesül ESZA eszközökben. Az AMS-ben az ESZA eszközök egy részét szintén pályázati kiírások alapján valósítják meg.

Konkrétan ez azt jelenti, hogy a projektgazdák/kezdőbiztosítók azt az adott közreműködő szervezetet keresik fel, amellyel kapcsolatban állnak, mert az ESZA projektjüket ezen a szinten választják ki, – a fentebb említett különbségtételek szerint. Az AMS még mindig a legnagyobb közreműködő szervezet Ausztriában, az ESZA eszközökből finanszírozott programok többségét ő hajtja végre. Az ESZA eszközökből valósulnak meg éppúgy a vállalati munkaerőpiaci projektek, mint a munkanélküliek támogatási programjai.

Ezek szerint Ausztriában nincs egy olyan ESZA rendszer, amelynek ugyanazon sémája szerint bonyolódna minden program. Mint projektgazdának/kezdőbiztosítónak ismernem kell a támogató szervezet eljárását úgy nemzeti, mint ESZA vonatkozásban; miközben hangsúlyozni kell, hogy a projektgazdák ezt ismerik is, hiszen 1995 óta szemináriumok, konferenciák keretében erről folyamatosan tájékoztatást kapnak. Az érintettek számára a rendszer tehát jól ismert, nehéz azonban a kezdőknek, azoknak a szervezeteknek, amelyek a rendszert még nem ismerik.

Ezen a helyen azonban el kell mondani, hogy az Európai Bizottság részéről többször hangzik el kritika a túl decentralizált, kevésbé egységes, ezáltal erősen komplex rendszert illetően, mivel ez megfelelő magas szintű felügyeletet követel meg. Ausztria azonban ebben a támogatási periódusban ragaszkodott ehhez a rendszerhez, mivel ezáltal garantált az ESZA eszközök előfinanszírozása, valamint a gyors végrehajtás, ezáltal pedig az ESZA eszközök felhasználása. Az EU-ban Ausztria első helyen áll az

eszközök felhasználásban, mindkét előző támogatási időszakban kimerítette az eszközök 99,5%-át.

2. Egyéb EU által finanszírozott projektek

Az ERFA keretében Ausztriában nincsenek munkaerő-piaci projektek, jelenleg nincs semmifajta átfedés, a két alap: az ESZA és az ERFA szigorúan elhatárolódnak egymástól, és a saját eljárásrendjük alapján bonyolódnak le. Természetesen van köztük információcsere, kölcsönös részvétel bizottságokban, de alig fordul elő közös projektfinanszírozás, tehát először ERFA infrastruktúra-finanszírozás és utána ESZA emberi erőforrás támogatás. A most induló Syn.at projekttel a Munkaügyi, Szociális és Fogasztóvédelmi Szövetségi Minisztérium úgy operatív szinten, mint projektszinten szeretné vizsgálatnak alávetni az ESZA, ERFA és az EMVA alapok közti szinergiákat és kooperációkat, és a jövőt illetően levonni a megfelelő végkövetkeztetéseket.

Az LLL programmal (élethosszig tartó tanulás) megkezdődtek az első együttműködések, különösen a transznacionalizmus területén, hogy a projektfejlesztések során jobban lehessen hasznosítani a szinergiákat. Ugyancsak megkezdődött a párbeszéd az alapok és a menekültügy (EFA) közti információcseréről.

3. Kihívások

Az ESZA eljárás osztrák rendszere osztrák szemszögből, továbbá a megvalósítás és felhasználás vonatkozásában az Európai Bizottság szemszögeből is nagyon sikeres. Ezért Ausztriában csekély az igény a változtatásra. Ugyanakkor azt is tapasztaljuk ebben a 2007-2013-as ESZA támogatási időszakban, hogy a rendelkezések a közreműködő szervezetek szigorúbb felügyeletét stb. helyezik kilátásba. Egy ilyen kis országban, mint Ausztria, ahol viszonylag nem számottevő az ESZA eszközök aránya, felvetődik az erősebb centralizáció kérdése, azaz centralizáció és kevesebb közreműködő szervezet? Erősebb egységesítés; standardizálás? Erősebb felügyelet, ellenőrzés? Ha a jövőbe tekintünk, ugyanez vonatkozik pl. a jelenleg megvitatás alatt álló költségvetési rendelet módosításaira is.

Ausztria számára tehát a jövőt illetően felvetődik a kérdés, mennyi ESZA eszközt fogunk kapni és azokat a jövőben milyen rendszerben használhatjuk fel.

4. Végkövetkeztetések

Összefoglalóan még egyszer megállapítható, hogy Ausztria decentralizált ESZA rendszert vezetett be, és ezáltal most az erősebb standardizálás és felügyelet kihívása előtt áll.

A regionális struktúrák jól beágyazódtak; de az Európai Bizottság szemszögeből ez komplex struktúra.

A jövő tehát változásokat hozhat Ausztria számára.

Az EU által támogatott munkaerő-piaci projektek döntési rendszere Magyarországon: Status quo és kihívások

Kiss Csaba, Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Az EU-s támogatási rendszer működésének alapjai

A 1083/2006/EK rendelet 59. cikk (1) a) pontjának megfelelően a Társadalmi Megújulás Operatív Program illetve a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program Irányító Hatósági feladatait a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Humánerőforrás Programok Irányító Hatóság főosztálya látja el.

Az Irányító Hatóság feladata az EU által társfinanszírozott ESZA programok és az ERFA beruházások irányítása.

2006. júliusától valamennyi OP irányító hatósága a **Nemzeti Fejlesztési Ügynökség önálló szervezeti egységként működik.**

Az Európai Unió a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának

- alapvető szabályairól és felelős intézményeiről,
 - pénzügyi lebonyolítási és ellenőrzési rendszerek kialakításáról,
 - a támogatások felhasználásának általános eljárási szabályairól,
 - a közreműködő szervezetek kijelöléséről
- kormányrendeletek** rendelkeznek.

Az államháztartás működési rendjéről szóló rendelet vonatkozik az EU támogatások felhasználásra is

Az irányító hatóság, a közreműködő szervezetek és a kedvezményezettek képezik azt a hármas rendszert, amely végrehajtja az EU finanszírozású programokat. Minisztériumi rendelet rendelkezik a **közreműködő szervezet kijelöléséről**. Ezen a területen jelentős átalakulás várható, a jövőben valamennyi ESZA típusú támogatási projektet egy közreműködő szervezet fogja koordinálni.

A minisztériumi rendeleteken túl maga az NFÜ szabályozza részletesen a projektek végrehajtásának rendjét. Általános útmutatóban szabályozza az ESZA és az ERFA támogatások elszámolható költségeit, kézikönyvet adott ki a projektek arculati elemeinek követelményeiről.

Az általános szabályozáson túl az egyes programokhoz speciális szabályozás is készül, például költségvetési specifikáció, amely az adott programra értelmezi és szűkíti az elszámolható költségeket.

Újdonság az ún. normajegyzék, amely előírásokat tartalmaz a gyakran előforduló tevékenységek, szolgáltatások egységárait. Továbbá ügyrendeket készít az ügynökség a bíráló bizottságok, az irányító

hatóság és a közreműködős szervezetek működésével kapcsolatosan.

Az EU támogatások szereplői:

Az **Nemzeti Fejlesztési Ügynökséget** 2006-ban hozták létre, előtte az egyes szaktárcáknál működtek az irányító hatóságok, amelyek munkáját a Nemzeti Fejlesztési Hivatal koordinálta.

A **közreműködő szervezetek** az IH által átruházott hatáskörökben látják el a pályázatadási, szerződéskötési, ellenőrzési és nyomon követési feladatokat, szolgáltatási szerződés alapján.

További szereplők: az **Igazoló Hatóság**, amely az elszámolások intézi a tagállam és az EU Bizottság között.

Az **Ellenőrzési Hatóság** (Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság) feladata az EU támogatásokkal kapcsolatos rendszerellenőrzések, mintavételes ellenőrzések, valamint a zárónyilatkozatok és azokat megalapozó ellenőrzési jelentések elkészítésén

A **Magyar Államkincstárnak** szinté szerepe van a projektvégrehajtásban, különös tekintettel a helyszíni ellenőrzések segítésében.

Egy pályázati konstrukció életpályája:

Ez a folyamat az akcióterv megfogalmazásától a megvalósításig tart.

Akcióterv: Kormányzati felhatalmazással bíró tervezési dokumentum, amely kifejti, átülteti a megvalósítás nyelvére az operatív programok által kitűzött célokat. Az akcióterv alapján a különböző szervezetek (minisztérium, IH, közreműködő szervezetek, civil szervezetek, stb.) által delegált tervezési munkacsoportok jönnek létre, amelyek gyakorlatilag előkészítik a pályázati dokumentációt. A pályázati kiírásokat az irányító hatóság hagyja jóvá és jelenteti meg honlapján. A pályázatokat a közreműködő szervezethez kell benyújtani, amely elvégzi az értékelést, s előkészíti a bírálóbizottsági javaslattételt. Az IH hívja össze a bírálóbizottságot, amelynek döntését az IH vezetője hagyja jóvá. A nyertesek listáját a közreműködő szervezet honlapján teszik közzé.

Lehetőség van jogorvoslatra, panasz megtételére, ha valaki nem ért egyet a döntéssel.

Ugyancsak a közreműködő szervezet feladata a szerződéskötés.

A power point-os prezentáció folyamatábrája részletesen bemutatja a projektmegvalósítás folyamatát, s bizonyítja annak bürokratizmusát, bonyolultságát, de vannak már az egyszerűsítés irányába ható törekvések. Vannak már egyszerűbb és gyorsabb ún. automatikus pályázatok, ahol a folyamatot ugyanúgy végig kell vinni, de kevesebb állomással.

A megvalósítás során lehetőség van módosításokra.

Szinte valamennyi projektmegvalósítás közbeszerzésekkel jár együtt. A közreműködő szervezet ezzel kapcsolatos feladat- és hatáskörei rögzítettek az eljárási rendekben. A közbeszerzések ellenőrzésében szerepe van az NFÜ-nek, amelyek elejét tudják venni a később jogorvoslati eljárásoknak. A projektmegvalósítóknak **pénzügyi és szakmai előrehaladási jelentést** kell benyújtaniuk.

Az ellenőrzés másik formája **helyszíni ellenőrzés**, amelyben részt vehet a közreműködő szervezet, az NFÜ, a Magyar Államkincstár, az ÁSZ, az EUTAF (volt KEHI), EU Bizottság, Európai Számvevőszék stb.

A monitori szakmai látogatások nem ellenőrzést jelentenek, hanem a közreműködő szervezet részéről egyfajta segítő, támogató, tanácsadó tevékenység. Indokolt, gyors beavatkozást igénylő esetekben helyszíni szemlére kerül sor.

A projekt futamideje alatt legalább egy alkalommal a közreműködő szervezet helyszíni ellenőrzést végez.

A 2007-2013. évi célkitűzések: a foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése

Ennek jegyében a célok: a foglalkoztatási szolgálat fejlesztése, integrált munkaügyi és szociális rendszer kialakítása, a tartós munkanélkülivé válás megelőzése, a munkaerőpiacról történő kizorulás, inaktívvá válás megakadályozása, szociális gazdaság, innovatív és helyi foglalkoztatási kezdeményezések és megállapodások támogatása 900 millió EU áll ennek a célnak a megvalósítására

Arányok

Az előbb említett összeg 95 %-át központi költségvetési szervek ún. kiemelt projekteken használják fel. Ez azt jelenti, hogy egy országos cél érdekében, egy előre meghatározott végrehajtó, nevezetesen a munkaügyi szervezet – beleértve a munkaügyi központokat és a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalt - kapja meg ezt a támogatást.

Így a források mintegy 5%-a jut a civil szervezetek számára. A civil szervezetek kapcsolódhatnak a nagy programokhoz különböző jól bevált külföldi vagy saját fejlesztésű modellekkel.

Meg kell itt említeni a korábbi EQUAL programot, amelynek célja az volt, hogy innovatív projekteket valósítson meg, s azokat elfogadtatva a szakpolitikával bevezesse a reguláris támogató rendszerbe.

Kritikák a pályázói/megvalósítói, illetve a támogatói oldalról

A pályázók panaszkodnak, mert bürokratikus, túl sok adminisztrációval jár a rendszer. Magyarország, mint új EU tagállam igyekezett megfelelni az

elvárásoknak, s eközben túlszabályozta a rendszert. Az adminisztrációs teher azonban fokozatosan csökken, a hatósági személet kezd átváltani szolgáltatói szemléletbe, bár ez a folyamat még mindig nem tart ott, ahol kellene.

Egy másik kritika, hogy a pályázati rendszer nem biztosítja az esélyegyenlőséget a különböző szervezetek számára. Erre a jogos felvetésre úgy reagálunk, hogy igyekszünk a döntési rendszerbe civil szervezeteket bevonni.

Ugyanakkor kialakult a felülvizsgálat, a panaszkezelés rendszere is, amennyiben a pályázó kifogásolja a döntést.

Gyakori kritika, hogy csúsznak a döntések, a szerződéskötések és a kifizetések. Ez összefügg azzal is, hogy a közreműködő szervezeteknél munkacsúcsok jönnek létre, személyi állományában nagy a fluktuáció, s mint költségvetési szervek ugyanúgy érintettek a folyamatos létszámleépítések által.

A gyakori és nem összehangolt ellenőrzések szintén számos kritikára adnak okot. Olykor a véletlenek összjátéka, hogy a különböző autonóm szervezetek szinte egy időben végzik a különböző szempontú ellenőrzéseket.

A forrásfelhasználások aránytalanságával kapcsolatos problémák kezelése nem az NFÜ kompetenciája, hanem a szakminisztériumoké.

Várható változások a rendszer működésében

Új akcióterv kezdődik 2011-2013-ban. Az új kormányzat új akcióterveket indít, s törekszik az egyszerűsítésre. Ennek érdekében az alábbi intézkedések várhatók:

- Új végrehajtási rendelet – egységes struktúra
- Új pályázatadási eljárás – közvetett támogatás (global grant) bevezetése
- Az új Széchenyi Tervhez kapcsolódó várakozások – 1 millió új munkahely teremtése
- Intézményi koncentráció – közreműködő szervezetek összeolvadása

További kihívások és kockázatok a pályázati rendszer számára:

- Kormányhivatalok létrehozása
- Szakmapolitikai kompetenciák megosztása

Az előadást követő kérdések és észrevételek különösen az alábbi témákat érintették:

- A modellértékű projekteknek miért kell folyamatosan pályázniuk, miért nem lehet több éves eredményes munka után a normatív támogatási rendszerbe felvenni?
- Mikor valósul meg Magyarországon az egységes civil nomenklatúra?
- Mikor valósul meg Magyarországon a gördülő tervezési struktúra?

- A magyarországi projektkiírások szigorúan behatároltak, a pályázónak alkalmazkodnia kell a pályázati kiíráshoz. A már egyszer jól bevált projekteket is folyamatosan át kell írni, megfeleltetni az aktuális pályázati koncepciónak, s bizonyítani annak innovatív voltát.
- A munkaügy szervezet és a civil szervezeteknek kiírt pályázatok nincsenek összhangban, számos átfedés és párhuzamosság alakul ki. A központi pályázatok kevésbé veszik figyelembe a helyi adottságokat és szükségleteket. A bottom up tervezést fel kell váltania a helyi szükségletekre épülő kezdeményezéseknek.
- Ausztriában is következetes központi irányelvek mentén szerveződnek a projektek, de tartalmi, módszertani, létszámbeli kérdésekben a tartományok és a helyi szintek teljes önállósággal rendelkeznek. A projekteket nem egy évre tervezik, hanem számolnak az állandó továbbfejlesztés lehetőségével. Egy év kevés ahhoz, hogy sikereket lehessen felmutatni, meg kell adni a lehetőséget a folyamatos fejlesztésnek, változtatásnak. Így számos olyan - egyre jobb eredményeket felmutató - projekt van, amely már 10-15 éve működik, miközben változhat a célcsoport. A sikeres projekteket is továbbfejleszthetők, javíthatók, változtathatók.

Projekttámogatások az EU szemszögéből: alapelvek és kilátások

Káncz Csaba, Európai Bizottság

Andor László, a foglalkoztatásért, szociális ügyekért, társadalmi befogadásért felelős biztos kabinetje

A 2008-as világválság az EU Bizottságot a stratégia módosítására, felülvizsgálatára kényszerítette.

Olyan kihívásokkal kellett szembesülnie, mint az előregedés, a globális válság, a globális verseny kiéleződése.

Az előbbiekre ad választ az **EU 2020 stratégia**, amely az **okos, fenntartható, befogadó növekedést** célozza meg.

Van olyan régió, ahol ez már működik, ez a skandináv modell, és a stratégia ezt a példát kívánja követni, azaz:

- Legyünk innovatívabbak
- A zöld politika kiemeltebb kezelése
- A leszakadók kezét ne engedjük el

Ebből következik, hogy az egész kohéziós politika, és az ESZA prioritásai leszűkülnek. Kevesebb

prioritással, de eredményekre koncentrázó szociális és kohéziós politikát kívánnak megvalósítani

A strukturális politika célkitűzései az eddigiekben 3 oszlopra épültek: konvergencia, regionális versenyképesség és foglalkoztatás, területi együttműködés.

A pénzügyi kereteket nézve azt látjuk, hogy ebben a ciklusban több mint 3,5 milliárd euró került allokálásra Magyarországra számára.

Ugyanakkor alacsony az abszorpció: az idén novemberig csak 17%-át fizették ki az ESZA 2007-2013 allokált összegének

Az igazi teljesítmény azonban nem az allokáció, hanem hogy mennyiben képes javítani az adott helyzeten, pl. a foglalkoztatás növelésében képes-e és milyen szerepet játszani.

Az ESZA 2007-2013-as időszakra vonatkozó támogatási területei

- A munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodó képességének növelése
- A munkaerő-piaci részvétel növelése
- Hátrányos helyzetű személyek társadalmi befogadásának elősegítése
- Emberi erőforrás fejlesztés
- Mozgósítás
- Befektetés a humán tőkébe
- Intézményi kapacitásépítés

Ebből ki kell emelni a mozgósítást (aktivitativ), ami a munkaerő-piaci aktivitás növelésének prioritását jelenti.

Az ESZA és az alkalmazkodás összefüggéséből ki kell emelni, hogy, válaszul a gazdasági válság kihívásaira a 2008. utáni időszakra már kiigazítás történt. A Bizottság javasolta az alábbi intézkedéseket: gyorsítani kell a kifizetéseket, a programozási időszak kezdeti időszakára biztosítani kell az azonnali készpénzforgalmat. Az alkalmazkodás egy másik aspektusa, hogy folyamatosan válaszolni kell a jövő kihívásaira is.

Átalakítási elképzelések: az ESZA 2014-2020-ban

2010. novemberében megjelent az ötödik kohéziós jelentés és megindult a konzultáció, amely jövő év januárjában zárul le. Júliusban Európai Bizottsági javaslatot tesz az új többéves pénzügyi keretre

Az Európa 2020 stratégia

A strukturális politikát is az Európa 2020 célkitűzések szolgálatába kell állítani

- K+F kiadások ériék el a GDP 3%-át
 - jelenleg 1,9%
- Korai iskolaelhagyás 10% alá csökkenjen, felsőfokon végzett 30-34 évesek aránya 40% fölé nőjön
 - előbbi jelenleg 15%, utóbbi 31%

- Üvegházhatású gázok kibocsátása 20%-kal csökkenjen
 - 1990-hez képest, jelenleg -10%
- Foglalkoztatási ráta 75%-ra emelkedjen
 - jelenleg 69%, 20-64 évesekre
- Szegénység és kirekesztés által fenyegetettek száma legalább 20 millióval csökkenjen
 - 80 millió szegénység által veszélyeztetett; ill. depriváltak, munkanélküli háztartásban élők

Az Európai Szociális Alap esetében marad a kettős meghatározottság

- Strukturális alap, cél az EU-n belüli regionális különbségek csökkentése
- Foglalkoztatás és humán tőke javítása –cél a foglalkoztatási ráta 75 %-ra növelése

Közös stratégiai keret: Integrálni akarják a nagy formátumú büdzséket. Ez ügyben egyeztettek már az illetékes biztosok, konszenzust alakítottak ki. A forrásintegráció azt a célt szolgálná, hogy a különböző alapok komplementer képességeit javítsák, együtt valósítsák meg azt, amit külön-külön célul tűztek ki.

Jobb átláthatóságot és előre jelezhetőséget kell adni az ESZA-nak.

Társulási szerződés: Javaslat az Európai Bizottság részéről, amely fejlesztési és beruházási társulási szerződések megkötését irányozza elő. Meghatározná a beruházási prioritásokat, a nemzeti és az Eu erőforrások prioritási területek és programok közti megoszlását, a kölcsönösen elfogadott feltételrendszereket és a kitűzött célokat. A szerződés a kohéziós politikára terjedne ki.

A tagállamok és a Bizottság között az un. nemzeti reformprogramokban bemutatott fejlesztési stratégia lenne a kiindulási alap.

Kevesebb célkitűzés, kevesebb prioritás

Biztosítani kell, hogy a tagállamok és az unió, illetve a régiók az uniós és nemzeti erőforrásokat a kisszámú prioritásokra koncentrálják.

A teljesítmény növelése ösztönzőkkel, feltételrendszerekkel

Megvan a lehetőség a kohéziós politika és az unió gazdaságpolitikai kerete közti kapcsolat erősítésére. A tagállamoknak a kohéziós politikával kapcsolatos területeken, mint a környezetvédelem, a rugalmas biztonságpolitika, az oktatás vagy kutatás és az innováció területén **kötelezően** be kell vezetni a pénzügyi erőforrások hatékony felhasználásához szükséges reformokat.

Az oktatás és szakképzés szakpolitikái nem szakadhatnak el a munkaügyi szakpolitikák célrendszerétől, hanem ezeket kormány szinten kell összehangolni.

Értékelés, a teljesítmény javítása

Az eredményorientált megközelítés feltétele az egyértelmű mérhető célok és teljesítménymutatók előzetes meghatározása. Az előzetes értékeléseknek a programtervezés javítására kell összpontosítaniuk. Az értékelés során jobban igénybe kell venni a nemzetközi szabványoknak megfelelő szigorú módszereket, többek között a hatásértékeléseket.

Az új finanszírozással kapcsolatos szakpolitika a támogatásokon túl a visszatérítendő (kedvezményes) támogatások szerepének erősítését tervezi, pl.

- Mikrohitel
- Szakpolitikai vállalatokra épülő kedvezményes hitelnyújtás
- Másodlagos piac

Ugyanakkor bővíteni kívánják a tevékenységi kört, mint pl.

az élethosszig tartó tanulással, a mobilitással, éghajlatváltozással, környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések.

Erősíteni kell a kamattámogatásokat, a kölcsöntőke, a visszatérítendő támogatások szerepét.

Együttműködés jött létre már például az EB és az Európai Fejlesztési Bank között a mikrohitel vonatkozásában.

Egyszerűsítés és partnerség

A kedvezményezettek számára mindenképpen egyszerűsíteni kell a végrehajtási rendszert és csökkenteni az adminisztrációs terhet. De ugyanilyen fontos a helyi, regionális szereplők, civil szervezetek bevonása az ESZA eljárásokba, valamint az ESZA programokat összehangolni a vidékfejlesztési intézkedésekkel.

Az EU projektek magvalósítása Ausztriában az AMS-ben (Munkaerőpiaci Szolgálat) – betekintés a gyakorlatba

M Manfred Breithofer, az AMS Burgenland tartományi ügyvezető-helyettes Kérdések és észrevételek

Az EU által támogatott munkaerő-piaci projektek – tapasztalatok, eredmények és kihívások

Az AMS Burgenland, mint felelős finanszírozó szervezet (közreműködő szervezet) releváns munkaerő-piaci tevékenységek lebonyolítására kapott megbízást. A tevékenységek célcsoportjai ugyanúgy lehetnek munkaviszonyban álló-, mint munkanélküli személyek.

A következőkben rövid áttekintést adunk az AMS Burgenland ESZA programokkal kapcsolatos eljárási módjairól.

Az EU projektek magvalósítása Ausztriában az AMS-ben (Munkaerőpiaci Szolgálat) – betekintés a gyakorlatba

Az ESZA programok magvalósítása a munkaügyi szervezetben minden különös ESZA struktúra nélkül

történik, hanem integrálódik az AMS munkaerő-piaci támogatási rendszerébe. Az ESZA programok lebonyolítása a Munkaerőpiaci Szolgálat munkaerő-piaci támogatásának keretében történik.

Az ESZA része az AMS célirányításának és támogatási költségvetésének. Az AMS az ESZA projekteket az ESZA releváns támogatási irányelvei szerint kezeli. Az ESZA támogatások illeszkednek az AMS számítógépes rendszerébe.

Az AMS tájékoztatja a potenciális projektmegvalósítókat (pályázókat) a program, illetve a tevékenység céljairól, az ESZA eszközök igénybevételeinek feltételeiről, valamint a betartandó eljárási szabályokról rendezvények, publikációk, honlap stb. formájában

Az AMS projektjeire és programjaira, függetlenül attól hogy azokat ESZA eszközök társfinanszírozásával, avagy tisztán nemzeti eszközökből hajtják végre, az AMS irányelvei a mérvadóak, és a szövetségi (országos szervezet) felhatalmazása alapján egy éves költségvetés szerint támogatják őket.

Az AMS Burgenland, a szociális partnerek által betöltött tartományi igazgatóságban (vö. munkaügyi tanács) évente határoz a munkaprogramról. A munkaprogram figyelembe veszi a politikai iránymutatásokat, a célleírányzatokat, de az operatív program előirányzatait is.

Az AMS Burgenland az intézkedési tervben rögzíti, hogy milyen célra kívánnak ESZA eszközöket felhasználni.

Az operatív programokban rögzítettek a projekt-kiválasztási kritériumok. A projekt-kiválasztási kritériumokra az AMS irányelvei vonatkoznak.

A közbeszerzés indításának időpontjában általában a finanszírozási struktúra már rögzített és az eljárás során ezt közlik a potenciális projektmegvalósítókkal

Hogyan történik a projektmegvalósítók (projektgazdák) kiválasztása és engedélyeztetése?

a) Közbeszerzések esetében a Szövetségi Közbeszerzési Törvény alapján (megbízási szerződések):

A projekt indítása az AMS mint megbízó által történik. Az alkalmassági-, kiválasztási és értékelési kritériumok a közbeszerzési dokumentáció kötelező részét képezik. Az ajánlatokat (pályázatokat) a fentebb megadott alkalmassági-, kiválasztási- és értékelési szempontok alapján vizsgálják és értékelik. A legjobb ajánlatokat a bíráló bizottság teszi közzé.

b) Támogatási szerződések esetében:

A támogatási eljárás az első fordulóban a projektpályázó kezdeményezésére a kérelem benyújtásával kezdődik, a következő lépésben folytatódik az AMS kezdeményezésével, a követő kérelem benyújtására való felhívással.

Az AMS meghozza a döntést, hogy a projektet ESZA eszközökkel, vagy kiegészítve, illetve bizonyos – az ESZA által nem támogatható költségpozíciókat – tisztán AMS eszközökből finanszírozzák.

A munkaviszonyban állók képzési támogatásának keretében a célcsoporthoz tartozó üzemek folyamatosan nyújthatnak be támogatási kérelmeket, amelyeket az érvényes támogatási feltételek teljesülése esetén engedélyeznek.

Az AMS megvizsgálja a pályázatokat a támogatási irányelvekben meghatározott tartalmi és formai szempontok szerint, valamint a monitoring bizottság által meghatározott speciális projekt-kiválasztási szempontoknak megfelelően.

A pályázat bírálatának eredménye javaslatként szolgál az eljárásban a projekt engedélyezésével megbízott AMS munkatársak számára, hogy támogassák-e a projektet vagy ne.

Az AMS-ben rendszeresített számítógépes rendszerben dokumentálnak minden, a támogatással releváns adatot, kezdve a közbeszerzés megindításától a projektről való döntésig.

Minden olyan projektet, amely ESZA eszközök társfinanszírozásában részesül, a koordinációs ülés elé terjesztenek. A cél egy jól tagolt és átlátható ESZA eszközbeszerzés. A koordinációs ülés eredménye javaslattevő jelleggel bír.

A formális támogatási döntést az ügyrend szerinti, a megfelelő támogatási irányelvben illetékes döntésre jogosult személy hozza meg

A Munkaerőpiaci Szolgálatot rendszeresen és folyamatosan vizsgálják az arra illetékes szervezetek. A vizsgálat terjedelmét és intenzitását az EU- és a belső irányelvek irányítási- és ellenőrzési rendszerében rögzítik.

Kifizetésekre csak a rendeltetésszerű felhasználást ellenőrző, pozitív kimenetelű ellenőrzés-, és annak a számítógépes rendszerben történő dokumentálása után kerülhet sor.

A „kedvezményezettnek” történő kifizetések könyvelési- és kifizetési bizonylatokkal és folyószámla kivonatokkal bizonyíthatók.

A magyar munkaügyi szervezet szerepe az EU projektek tervezése és megvalósítása során, különös tekintettel a finanszírozással kapcsolatos kihívásokra

Vass Péter, Nyugat-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ

Prezentációmban kizárólagosan a munkaügyi központ - nem szakmai, hanem pénzügyi - szemszögből kívánom ismertetni az EU támogatta

projektekkel kapcsolatos tapasztalatokat, problémákat, kihívásokat, előnyöket és hátrányokat. Nem kívánok számszaki, statisztikai illetve a célcsoportokkal kapcsolatos adatokat közölni, mert a szeminárium résztvevői számára ezek az adatok ismereteseek.

A munkaügyi szervezet számos programban vesz részt, a finanszírozás szempontjából ezeket önhatalmúlag csoportosítottam.

- **Központi, operatív** uniós programok, kizárólagosan hazai programok támogatására
 - TÁMOP 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.3.1., 5.3.3.
 - TIOP - infrastrukturális fejlesztő program
- **Helyi kezdeményezésű, területi együttműködésen** alapuló uniós programok (külső partnerek bevonásával osztrák, horvát, szlovák, cseh szervezetekkel együttműködve, ahol a munkaügyi központ vezető vagy társult partnerként jelenik meg)
 - NETLAB-ETE
 - EXPAK-ETE
 - Horvát-magyar Szakértői Akadémia-ETE
 - Mobil Régió Pályaorientációs Projekt-ETE
 - EURES-T Danubius határmenti társulás
 - EURES-T Pannónia határmenti társulás
 - IGR Határon átnyúló szakszervezeti együttműködés
 - Leonardo projekt

Központi operatív programok:

A projektek 100%-os támogatásban részesülnek, nincs saját erő bevonási kötelezettség.

A programokban a tervezés során meghatározott részt működésre, meghatározott részt a szakmai célok megvalósítására lehet fordítani. Ugyanakkor az egyes programok működési feltételei, megvalósítási módja, szervezete, eszköz és személyi ellátottsága nem egységes. Különbözőek az egyes programokhoz kapcsolódó pénzügyi eljárások is.

Az úgynevezett 1.1.1 projektekre évente köt megállapodást a munkaügyi központ és a minisztérium. A 2009-es megállapodás megkötésére 2009 szeptemberében került sor, a 2010-esre pedig 2010 márciusában. A szerződések megkötéséig a munkaügyi központnak kell megelőlegeznie a támogatási összegeket, ami 2009-ben meglehetősen komoly gondokat okozott.

A TÁMOP 1.1.2 finanszírozása két oldalról történik. A működési jellegű költségek finanszírozása negyedévente történik, akkor hívhatjuk le az újabb negyedéves összeget, ha az előző kétharmad

részével elszámoltunk. Ugyanakkor a szakmai programok kifizetése havonta, a minisztériumnak megküldött kifizetési kérelmek alapján történik.

Különbözőek a személyi feltételek is, amíg az egyik projektben külön főállású apparátus végzi a projektfeladatokat, a másik programban a munkaügyi központ munkatársai kapcsolt munkakörben megbízási szerződéssel látják el ezeket a feladatokat. A számviteli feladatokat a munkatársak saját maguk munkája mellé térítés nélkül végzik.

Ugyanilyen különbözőségek vannak a tárgyi feltételek biztosításában is. Az 1.1.1 keretében nem volt lehetőség számítógép, bútor beszerzésekre, a másik programok esetében viszont megtörténhetett. Szervezetileg a TÁMOP egyik része konzorciumi megállapodások alapján a munkaügyi központ közvetlen bonyolításában valósul meg, tehát ezek az 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3., másrészt központi lebonyolításban a dolgozók közreműködésével.

A TIOP program a TÁMOP-pal ellentétben arra hivatott, hogy infrastruktúrafejlesztést valósítson meg, a tárgyi feltételek javításával biztosítsa a szervezet működését.

Az operatív programoknak számos előnye van:

- A szűkös hazai források megnövelés EU forrásokból
- Több munkanélküli bevonása az ellátásba
- Uniós pénzek bizonyos szintű, korlátozott mértékű bevonása a szervezet működésének finanszírozásába
- Szigorúbb pénzügyi-számviteli fegyelem megkövetelése napi szinten, amely a tisztán hazai gyakorlatban is követendő példa
- Olyan beszerzések megvalósítása, amelyek hiánya hátráltatná a jó színvonalú munkavégzést
- Ingatlan fejlesztések, információs terek kialakítása, a dolgozók és az ellátottak munka és ügyintézési körülményeinek javítása

Problémák kihívások:

- Rendkívül merev szabályozás és működés
- Nagy adminisztráció
- Hosszú átfutási idő
- Közbeszerzés
- Számítástechnikai programok késedelmes elkészülte, hiányosságai
- A projektszemlélet és az éves keretgazdálkodás ellentmondása
- A működés személyi és tárgyi feltételeinek hiánya egyes projekteknél
- Kezdetben finanszírozási gondok
- Az átlagosnál nagyobb fluktuáció
- A központi megvalósítású (TIOP) projekteknél feladat meghatározási és végre-hajtási zavarok

Helyi kezdeményezésű területi együttműködési projektek:

A saját kezdeményezésű területi együttműködési projektek nem szolgálják közvetlenül a munkanélküliek elhelyezését, valamilyen eszközbe való bevonását, hanem határon átnyúlóan közös platformot teremtenek a munkaerő-piaci politika szereplői (munkaügyi központok, szociális partnerek, munkaadói és munkavállalói érdekképviseletek, civil szervezetek stb.) számára. Tapasztalatcserék, szemináriumok, konferenciák, tanulmányok, a jó gyakorlatok átadása stb. jelentik azt az együttműködést, amely hozzájárul a közös munkaerőpiac kialakításához. Olyan tevékenységek ezek, amelyek fontosak, de a munkaügyi szervezet költségvetéséből nem lehetnének finanszírozhatók. Az EU viseli a költségek 85%-át, a 15%-os önrészt központi támogatás biztosítja.

A programokban a tervezés során meghatározott részt működésre meghatározott részt a szakmai célok megvalósítására lehet fordítani, beszerzésekre és infrastrukturális fejlesztésre minimális a lehetőség. A projektek megvalósítására nem áll rendelkezésre külön szervezet, a munkaügyi központ munkatársai, illetve külső szervezetek és szakértők bonyolítják le teljes egészében.

A program megvalósítása során hasonló gondok merülnek fel, mint az operatív programoknál: hiányos személyi és tárgyi feltételek, sok adminisztráció, hosszú átfutási idők (késedelmes szerződéskötések, kifizetések), közbeszerzés, a közreműködő szervezetek bürokratizmusa, a külföldi és hazai partnerek eltérő feltételei, az utófinanszírozás

Az EU projektek megvalósítása egy közreműködő szervezet szemszögéből

Virágh Péter, VÁTI területi iroda

A VÁTI Nyugat-dunántúli Területi Irodája 5 különböző program mintegy 400 projektje számára látja el a közreműködő szervezet feladatait, beleértve a ROP négy különböző intézkedését, továbbá a határon átnyúló osztrák, szlovén, szlovák, horvát – magyar együttműködési projekteket. (ETE).

Az egész projektfolyamatot más szemszögéből látják az érintettek: a pályázók, a projektmegvalósítók, illetve az irányító hatóság, a közreműködő szervezet stb. Mint közreműködő szervezet rengeteg tapasztalattal rendelkezünk, hiszen fő feladatunk, hogy együttműködjünk a pályázókkal/projektmegvalósítókkal, végigkísérjük, segítsük és ellenőrizzük a projekteket.

A határmenti programok és a hazai regionális operatív EU programok jelentős különbözőséget mutatnak. Amíg az operatív programok elsősorban infrastrukturális fejlesztéseket, beruházási

programokat jelentenek, az ETE programokban infrastrukturális beruházás alig van, hanem az együttműködések olyan formái valósulnak meg, mint képzések, tapasztalatcserék, tanulmányutak, rendezvények, tanulmányok írása stb.

A programok szabályozása, eljárása nagyon különböző. Ez hatalmas erőpróbát jelent a közreműködő szervezet munkatársai számára, akik egyszerre több programot is gondoznak. Ugyanez vonatkozik a projektgazdára is, akik egyszerre több programot is futtatnak, és valamennyi programjukra más szabályozás vonatkozik. Olykor csak nüanszní eltérés van az egyes eljárási szabályok közt, de ezek az apróságok jelentik a legnagyobb hibaforrást.

Ezért a tapasztalt pályázók is gyakran követnek el hibákat, mert a korábbi rutinra kívánnak építkezni, holott folyamatosak a változások.

2006-ig, az INTERREG programokban a kedvezményezettek egészen más feltételekkel találkoztak, 2007-től gyökeresen megváltozott a pályázati rendszer, és ezzel számolni kell már a tervezési időszakban is. Korábban külön-külön támogatási szerződést kötöttek a partnerekkel a határ mindkét oldalán, és ettől kezdve a szerződések külön életet éltek. Az együttműködés abban nyilvánult meg, hogy a partnerek bemutatták egymásnak eredményeiket, termékeiket stb. A mostani rendszerben gyökeres a változás, van egy vezető partner, akivel támogatási szerződést kötnek, a partnerek pedig egymást partnerségi szerződésben rögzítik az együttműködést. A vezető partner viseli a teljes felelősséget. A projekt fogalma is változott. Korábban a partnerek külön-külön valósítottak meg egy-egy projektet, most az összes partner valamennyi tevékenysége jelent egy projektet. Egy olyan szervezet, amelyik a ROP-ban és az ETE-ben is dolgozik, egészen más fogalomrendszerrel találkozunk.

A projektmegvalósítás zavarainak oka legtöbbször a tervezésben van. Ha valaki nem tervez be útiköltséget vagy rezsiköltséget a pályázatban, akkor ezeket nem is számolhatja el. Tehát a tervezés felelőssége, hogy számoltak-e minden olyan költséggel, ami a későbbiekben fel fog merülni. Az megint egy másik kérdés, hogy milyen költségek tervezhetők be.

A rendszer rugalmatlansága elég nagy, mert mint időben, mint az egyeztetésekben sokfordulós eljárást jelent. Ugyanakkor az osztrák-magyar ETE projektek meglehetősen nagy szabadságokkal is rendelkeznek. A pályázati leírás nem olyan részletes, mint a ROP-ban. Nem kell részletezni a beruházásokat, például elég leírni azt, hogy informatikai beszerzés négy munkaállomással, míg a ROP esetében konkrét ajánlattétellel együtt egyenként meg kell nevezni a beszerzendő eszközöket.

A tervezési fázisban látni kellene, hogy milyen jelentési, adminisztratív, kifizetési, közbeszerzési kondíciókkal jár a projektmegvalósítás. Látni kell, hogy sok olyan szervezet van (államigazgatási szervezetek, önkormányzatok), amelyek nem projektvezetésre vannak berendezkedve. Egy ilyen szervezeten belül nehéz kialakítani egy olyan teamet, amely folyamatosan rendelkezésre áll a projekttevékenységek végrehajtására.

A másik probléma a finanszírozás.

Korábban volt előfinanszírozás, (a hazai projekteknel ez most is megvan). Az ETE projekteknel már a tervezés során számolni kell a számlák kifizetésének átfutási idejével. Egy számla kifizetése után 6-9 hónap átfutási idővel kell számolni, amíg a kedvezményezetthez visszajut a pénz. Ez pedig már a pályázati, tervezési időszakban is ismert volt.

Az egyes projekteknel szerzett tapasztalatok nem alkalmazhatók a másik típusú projektekre. Különbségek vannak még a határmenti programok eljárásában is, pl. a horvát és az osztrák ETE projektek eljárásában is.

Tehát az a leggyakoribb hiba, hogy a pályázó egy másik projekt tapasztalataira építve kíván új projektet megvalósítani.

A határmenti programokban nincs lehetőség szállítói kifizetésekre. A szállítói kifizetés azt jelenti, hogy a külső szolgáltatónak a projektgazda csak az önrészt fizeti (15%), míg a 85%-ot a közreműködő szervezet. Korábban a jelentésekhez korlátlan alkalommal lehetett hiánypótlást benyújtani. Most a partnerek egymásrautaltsága miatt szigorú időkorlátok vannak, tehát az egyik partner hibás teljesítése nem blokkolhatja az egész projektet. A hiánypótlások száma így csak kettő, ha valaki ezt nem tudja teljesíteni, akkor a hiányos tételre vonatkozóan nem tud hitelesítést kiállítani a közreműködő szervezet.

A határmenti programoknál vannak **közös funkciók** és **nemzeti funkciók**. Az irányító hatóság pl. Ausztriában van, a közös szakmai titkárság pedig a VÁTI-nál.

Közös funkció a támogatási (ERFA) szerződés megkötése és módosítása, a projektszintű jelentés, illetve a kifizetés a vezető partnernek.

A partnerek szerepe, munkamegosztása különböző lehet. A partnerek a tervezési időszakban eldönthetik, hogy ki legyen a vezető partner. A munkamegosztást is meg lehet tervezni úgy, hogy az érintett szervezetek (pl. munkaügyi központok) csak a szakmai munkában vesznek részt, s a munka koordinálásával külső szervezetet bíznak meg.

Nemzeti funkciók a társfinanszírozási szerződés megkötése, illetve a partnerszintű jelentések elkészítése és befogadása.

Miért ilyen hosszúak az átfutási idők?

A partnerek dönthetnek, hogy milyen időszakonként nyújtanak be jelentést. Ha ez fél év, akkor a

beszámolás idő kezdetén keletkezett költség kifizetése hozzávetőleg másfél év után várható. A partnerek elkészítik egyenként a partnerségi jelentéseket (kb. 1 hónap), a benyújtott jelentéseket a közreműködő szervezet szakmailag és pénzügyileg ellenőrzi (45 nap), ezt követhetik hiánypótlások, majd a közreműködő szervezet kiállítja a hitelesítési nyilatkozatot. A hitelesítési nyilatkozatokat beszedi a vezető partner, majd összeállítja a projektszintű jelentést, s ezt benyújtja a közös szakmai titkárságra. A szakmai ellenőrzést követően a költségigazolások összegét megkapja a vezető partner, aki aztán továbbítja az egyes partnereknek a rájuk eső összeget. Mindezekkel számolni kell a projekt tervezése során.

A lead partnernek kettős szerepe van. Saját költségeiben partnerként kell elszámolnia, majd egy más szerepben vezető partnerként. Ismét a tervezés felelőssége, hogy ennek a feladatnak hogyan tud eleget tenni, mekkora személyzettel, szakmai és pénzügyi menedzsmenttel.

Adminisztratív teher: A pályázók nagy része amúgy is a közbeszerzési törvény hatálya alá esik. Mégis vannak problémák. Ennek oka az, hogy új típusú szolgáltatások és eszközök beszerzéséről volt szó, amilyenek eddig nem voltak.

Nagyon fontos, hogy ha kiszervezünk valamilyen tevékenységet (pl. közbeszerzés, pénzügy, adminisztráció, szakértés), ez nem jelenti azt, hogy a felelősséget is átadtuk, mert a felelősséget nem lehet biztosítani. A szakmai kontrollt mindenképpen biztosítani kell.

Különösen vigyázni kell egy-egy tanulmány elkészítésénél, hogy az megfelel-e a szakmai és kutatási kritériumoknak, hogy az új terméknek minősül e.

Ellenőrzés:

Az ellenőrzéseket két kormányrendelet határozza meg és két szintje van

Első szintű ellenőrzés: A közreműködős szervezet végzi, mindenre kiterjedő szakmai és pénzügyi ellenőrzése minden benyújtott dokumentumnak, a költségeket alátámasztó bizonylatoknak. Ez nagyon felelősségteljes munka, mert a közreműködős szervezetnek igazolnia kell, hogy a kiadott költségek megfelelnek a program specifikus feltételeinek, a pályázatban betervezetteknek, és összhangban vannak-e a hazai jogszabályokkal.

Második szintű ellenőrzés: mintavétel alapján történik. Amennyiben a második szintű ellenőrzés olyan hiányosságokat tár fel, amelyek fölött elsiklott az első szintű ellenőrzése figyelme, az összegek visszafizetése a zárást követő öt éven belül kezdeményezhető.

Az ellenőrzések egyik sarokpontja a kettős finanszírozás kiküszöbölése

Megállapítható, hogy a hibákban ritkán fordul elő szándékosság, de gyakori a figyelmetlenség. Leginkább a közbeszerzésben fordulnak elő olyan szabálytalanságok, hogy szabálytalansági eljárást kell kezdeményezni.

Az ellenőrzés egyrészt a benyújtott dokumentumok, bizonylatok, termékek áttanulmányozását jelenti, amelyek alapján kiállítható a hitelesítési igazolás. Helyszíni ellenőrzésre is sor kerül a projekt futamideje alatt legalább egy alkalommal.

Kétségtelen az osztrák oldal előnye a magyarral szemben. Erről nem a VÁTI tehet. Magyarországon a számviteli törvények szigorúbbak, több alátámasztó dokumentumot kérnek.

Az EU projektek tervezése és megvalósítása egy civil szervezet szemszögéből

Molnár Máté, Első Magyar-Dán Termelőiskola Zalaegerszeg

Magyarországon a kormányzatok nem kezelik partnerként a civileket. 2008-ig még az SZMM összehívta az országos ernyőszervezetek vezetőit. Ezt követően pedig az egyeztetések elmaradnak. A jelenlegi kormány még nem kereste meg őket. A projektfejlesztés legnagyobb akadály a bürokrácia. A túlbujánczó magyar bürokratikus gyakorlat oka pedig a hiány. Hiány van pénzből, ezért kell egy bürokratikus pályázat alapú pénzelosztást alkalmazni. Hiány van a közreműködő szervezeteknél munkatársakból. Az elégtelen létszám pedig rendszeres csúszásokhoz vezet a döntéstől az ellenőrzésig. Hiány van a szakmai tudásból is. A KSZ-eknél a gyakori fluktuáció miatt gyakran kerülnek be tapasztalattal nem rendelkező munkatársak a rendszerbe. És nem utolsó sorban hiány van felelősségvállalásból is, ami felesleges öngigazolásokat von maga után. A magyarországi civil szféra sajátosságait elemezve ki kell emelni, hogy a civil szervezetek nem rendelkeznek vagyonnal, hiányzik a forgótőke is ami a pályázati önrészhez, illetve a pályázatok előfinanszírozásához szükséges. Az állam és az önkormányzatok ellenérdekeltek, hiszen saját intézményrendszerükkel vannak elfoglalva. Ezért nincsenek ellátási kiszerveződések. Jellemző, hogy a TÁMOP források 95%-át állami központi programok kapták, a civil szférának mindössze 5% jutott. Az állam tehát hazavitte a pénzt. A magyar pályázati rendszer sokat fejlődött az utóbbi években, de elmarad a nyugati uniós országok színvonalától. A legnagyobb probléma, hogy a magyar állam mindent pályázati rendszerben akar megoldani és nincs határozott törekvés a normatív,

vagy fél normatív megoldásokra. A magyar pályázati rendszer kiszámíthatatlan egy ciklusos gondolkodású és hiányzik a folyamatosság. A megvalósító szervezetet nem támogatja, sőt egyes projekteknél még a megvalósító szervezet forrásait is elvonja: rezszi, amortizáció, stb. elutasítása révén.

A pályázati kiírások gyakran nem a legfontosabb társadalmi szükséglet kielégítését célozzák. Örökké innovatív ötleteket igényelnek, nem jut figyelem és pénz a kipróbált projektek pl.: termelőiskolai modell fenntartására, elterjesztésére. A pályázatírás és fenntarthatóság költségei nem építhetők be a projekt költségvetésébe. A megpályázható projektméretük elaprózottak, ugyanakkor egyes témában, mint konferenciaszervezés párhuzamos pályázatok vannak. Gyakori, hogy a civil szférával szembeni elvárások magasabbak, mint az állami szférával szemben. A 12%-os menedzsmenti szabály miatt minimálbérért felsőfokú végzettséget, 5 éves szakmai gyakorlatot, napi 8 órás munkaidőt várnak el a pályázatok kiírói. A pályázatok elbírálása és a szerződéskötések gyakran elhúzódnak fél évre, vagy még hosszabb időre. Emiatt a projektterveket rendszeresen át kell dolgozni.

A szerződéskötéshez gyakran újra be kell adni a korábban benyújtott dokumentumokat. A Támogatási Szerződést a Ptk, nem ismeri. Ennél is nagyobb gond, hogy azok egyoldalúan csak a civil kötelezettségeket tartalmazzák. A pályázatok eljárásrendjei bürokratikusak. A KSZ-ek gyakran késve dolgozzák ki a követelményeket pl.: szabálytalansági eljárás és azt visszamenőleg érvényesítik. A végrehajtó szervezetek önállósága minimális, a KSZ-ek ugráltatják a szervezeteket: azonnali kiegészítések, korábbi információk újbóli bekérése, stb. Ők viszont hetekig nemegyszer hónapokig nem válaszolnak a levelekre, e-mailekre. Az előlegrendszer zökkenőkkel működik, az időszakos fizetési kérelmek elbírálása még mindig hosszú. Emiatt a szervezetek állandóan csőd körüli helyzetben vannak.

A projektek lezárása időben ugyancsak elhúzódik: nemegyszer több hónap, esetleg év után kapják meg a szervezetek a utolsó támogatási részt.

A KSZ-ek kevés segítséget adnak a szervezeteknek, gyakran hatósági szerepben tetszelegnek: nem fogadják a telefonokat, nem ismerik el a szakmai érveket, stb. Apparátusuk elégtelen létszámú, gyakran fluktuáló, esetenként tapasztalatlan munkatársakból állnak.

A megoldás lehetne az előrelépésre, ha egy kiszámíthatóbb támogatási rendszer kerülne bevezetésére: pl.: 3-5 éves pályázatok, közvetlen finanszírozás, stb. A bürokratikus vadhajtások érdekében civil barátiabb eljárásrendek szükségessé válnának. A folyamatellenőrzés helyett legyen kimenet ellenőrzés. A finanszírozásnál legyen nagyobb előleg, a bérek és ösztöndíjak folyósítása legyen folyamatos és az utófinanszírozás mértéke 20% helyett legyen 5%-os.

Legyen végre gyakorlat, hogy a civil szféra állami és önkormányzati feladatokat vállalhasson át. Végül legyen politikai akarat, jogi szabályozás és finanszírozás a civil szféra Ausztriához hasonló támogatására. Ha ez megvalósul, akkor a magyar civil társadalom is nagyobb részt tud vállalni a foglalkoztatottság bővítéséből.

A workshop zárása

Thomas Eglseer (L&R Sozialforschung) és Németh Zsolt (a Nyugat-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ Szombathelyi KSZK igazgatója) megköszönte az érdekes előadásokat és elbúcsúztatta a résztvevőket

A rendezvényen elhangzott valamennyi előadás fóliái, valamint a jegyzőkönyv úgy német, mint magyar nyelven letölthető az EXPAK AT.HU www.expak.at című oldaláról.